

Vergaderjaar 2025–2026

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 1116

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 april 2026

Op 26 maart jl. informeerde ik uw Kamer over de pilot tablets op cel.¹ In de pilot ontvangen gedetineerden voor een bepaald tijdsblok een beveiligde en afgeschermd tablet op cel, ter compensatie van een deel van het dagprogramma. Dit is een mogelijkheid om bij personeelstekorten capaciteit in de lucht te houden. In 2025 is het DJI hiermee gelukt verschillende malen capaciteit inzetbaar te houden en op dit moment blijven 100 plaatsen beschikbaar door het gebruik van tablets. In het tweeminutendebat van 2 april jl. heeft uw Kamer vragen gesteld over het juridisch kader van het dagprogramma en de content op de tablets. In deze brief geef ik hier extra toelichting rover. Daarbij wil ik benadrukken dat ik DJI heb gevraagd de evaluatie versneld op te leveren zodat uw Kamer tijdig een volledig beeld heeft van de pilot en het beoogde vervolg. Begin juni zal ik deze met uw Kamer delen.

Het bieden van een dagprogramma aan gedetineerden is verplicht en belangrijk om rust, orde en veiligheid in de inrichtingen te houden. Wet- en regelgeving stelt eisen aan de invulling en uren van het dagprogramma. De Penitentiaire beginselenwet bepaalt bijvoorbeeld het minimum aantal uren luchten, recreatie, bezoek, bellen en sport. Ook vloeit uit de wet de zorgplicht van de directeur voort om arbeid aan te bieden. In de Penitentiaire Maatregel², welke voortvloeit uit de Penitentiaire beginselenwet, is de minimale hoeveelheid uren van het totale dagprogramma vastgelegd. Het reguliere basisprogramma bestaat uit 42,5 uur per week, waarvan ten minste 22,5 uur aan activiteiten en

¹ Kamerstukken II, 2025–2026, 24 587, nr. 1094. Daarnaast is uw Kamer eerder op verschillende momenten geïnformeerd over de pilot in de periodieke voortgangsrapportages over de capaciteit bij DJI.

² Artikel 3 Penitentiaire Maatregel.

bezoek.³ Als uitgangspunt geldt verder dat naast de 22,5 aan activiteiten en bezoek, 20 uur arbeid wordt aangeboden.

In een aantal penitentiaire inrichtingen met personeelskrapte is het niet mogelijk het basisprogramma te bieden dat volgt uit wet- en regelgeving. Dat leidt tot het dilemma om schaarse capaciteit uit de sterkte te halen of de capaciteit in stand te houden en concessies te doen aan het basisprogramma. Wanneer het basisprogramma niet kan worden aangeboden, dient de directeur deze vanuit zorgplicht te compenseren met in beginsel activiteiten buiten cel.⁴ In de pilot wordt deze compensatie geboden door een aanbod van e-learnings, e-boeken, documentaires en entertainment op tablets. De tablets worden over het algemeen verstrekt voor de duur van het gemiste basisprogramma, gemiddeld 4 tot 8 uren per week. Tijdens die uren zijn gedetineerden op cel en is minder personeel nodig.

Bij het vormgeven van de pilot is door een groep penitentiaire experts een afweging gemaakt welke content er op de tablets moet staan om te kunnen volstaan als compensatie voor het ontbrekende dagprogramma. Omdat de inzet van tablets niet wettelijk is geregeld, is er een vertaalslag gemaakt van de onderdelen die een dagprogramma moet bevatten volgens wet- en regelgeving (zoals educatie en recreatie) naar het aanbod op een tablet. DJI schat in dat het gevarieerde aanbod op de tablets een compensatie biedt voor de wettelijke uren aan regulier dagprogramma die gemist worden wegens personeelskrapte. Hierbij is dus enerzijds gekeken naar de *minimale uren* die wet- en regelgeving stelt aan het dagprogramma en de verschillende onderdelen hierin, zoals de uren betreffende deelname aan recreatieve activiteiten.⁵ Anderzijds moet er ook *inhoudelijke* compensatie plaatsvinden voor bij wet voorgeschreven onderdelen zoals het volgen van onderwijs, het deelnemen aan educatieve activiteiten en recreatie. Ondanks dat de inschatting op dit moment is dat de huidige content het minimaal noodzakelijke is of daar tegen aan zit, zal ik in de evaluatie van de pilot nog een keer kritisch naar deze vertaalslag kijken om te zorgen dat deze doelmatig, sober en toereikend is en de uitkomst hiervan met u delen. Als dan blijkt dat er nog ruimte zit om te versoberen, dan ga ik daar graag met uw kamer over in gesprek. Gezien de discussie over soft erotische content en de definitie daarvan zou een uitkomst van de evaluatie bijvoorbeeld kunnen zijn om deze content te verwijderen.

Ik heb blijvend aandacht voor een veilige en verantwoorde manier van werken voor het personeel van DJI en voor de samenleving. Door de personele tekorten wordt veel van het personeel van DJI gevraagd. Denk daarbij aan overwerk en het uitstellen van opleidingen. Daarnaast leidt het schrappen van onderdelen van het dagprogramma tot extra spanningen tussen gedetineerden en het personeel. Het uit de sterkte nemen van capaciteit en het daarmee nog verder onder druk zetten van de tenuitvoerlegging van opgelegde straffen en maatregelen acht ik vanuit oogpunt van slachtoffers en samenleving evenzeer onwenselijk. Dit maakt de pilot tablets op cel urgent. Daarnaast past deze pilot in een wereld die in hoog tempo digitaliseert. Op internationaal gebied gaat dit al veel verder: bijvoorbeeld in Estland zijn veel voorzieningen digitaal en in de Verenigde Staten kunnen gedetineerden videobellen op een tablet op cel. In Nederland zetten we met deze pilot beperkt in op digitalisering en zijn de ervaringen die we opdoen, ook in het licht van toekomstige (personeel besparende) oplossingen op tablets, waardevol. Mocht de Kamer beslissen de pilot te beëindigen, dan vind ik het belangrijk op te merken

³ Voor gedetineerden in het plusprogramma geldt een plusprogramma van ten minste 59 uur per week, waarvan tenminste 28 uur aan activiteiten en bezoek.

⁴ Dit volgt uit artikel 3 Penitentiaire Maatregel.

⁵ Artikel 49 lid 2 Penitentiaire beginselwet.

dat bij een aantal inrichtingen er geen andere keuze is dan plekken uit de sterkte te halen. Het is zeer aannemelijk dat dan andere maatregelen snel uitgebreid moeten worden.

Zoals ik u reeds heb toegezegd ontvangt u de evaluatie van de pilot begin juni. Graag ga ik dan met uw Kamer in gesprek over het vervolg van de pilot.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen